

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ ซึ่งประชาคมโลกต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องของการจัดการศึกษา จึงต้องปรับกระบวนการทบทวน เพื่อเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และพร้อมจะออกไปประกอบอาชีพต่อไป สามารถดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช. 2555 : 15) ซึ่งทักษะที่สำคัญในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความสามารถทางการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น 2) ทักษะการทำงานคือทักษะพื้นฐานในการทำงานของ ทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยี สารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร และ 3) ทักษะเฉพาะอาชีพ คือทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ ตลอดจนทักษะการดำรงชีวิตสมัยใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2556 : 20) การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 จึงควรมีการปรับให้เหมาะสมซึ่งสถาบันการศึกษา จึงควรมีหลักสูตรแบบให้ ลงมือปฏิบัติจริง (Project -based Curriculum) เพื่อให้ ผู้เรียน ได้มีโอกาสได้เผชิญกับปัญหาในโลกที่เป็นจริง และมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันที่เป็นจริง (วิจารณ์ พานิช. 2555 : 152) ซึ่งสอดคล้องกับเพอร์วี่ สังกวิ (2551 : 30) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษานุคทุกตัวไปเพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ และการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพและการสร้างความเพลิดเพลินในการอ่าน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

จากความสำคัญของการอ่าน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 8) ได้กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การอ่าน คือให้อ่านแล้วเข้าใจ ข้อความที่อ่าน คือ ต้องการให้ผู้เรียน มาตรฐาน ท.1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านและกำหนดคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ ต้องเล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้ง แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ

หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง คู และกำหนดตัวชีวิต ข้อที่ 3 คือ ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยการอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทานหรือเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เรื่องเล่าสั้น ๆ บทเพลงและบทร้อยกรอง บทเรียนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันในท้องถิ่นและชุมชนการอ่านจับใจความ มีคุณประโยชน์อย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะเด็กอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ควรได้รับการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความอย่างต่อเนื่องและจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านจับใจความที่ถูกต้อง สอดคล้องกับเอกรินทร์ สีมหาศาล (2546 : 34) ที่กล่าวว่า การอ่านจับใจความก็ถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านไม่เพียงแต่เฉพาะ อ่านออกหรืออ่านได้เท่านั้น แต่ต้องสามารถบอกได้ คิดได้ ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นอย่างไร ผู้เขียน ต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน การอ่านจับใจความที่ได้ผลดี จะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จ ในการเรียน การฝึกฝนการอ่านจับใจความอยู่เสมอ จะทำให้ผู้อ่านอ่านหนังสือเป็น และสอดคล้อง กับแนวคิดของจูไรต์นั ลักษณ์ศิริ และบาทัน อิมสำราญ (2547 : 42) ที่กล่าวว่า การอ่านจับใจความ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูล ข่าวสาร เพราะการอ่านและการฟังจะทำให้ผู้คนได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้และได้รับทราบ ความเคลื่อนไหวตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้คนในสังคม นอกจากนี้การอ่านยังสามารถพัฒนา มนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย ผู้รับสารจะได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสาร สามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้อ่านอย่างครบถ้วนและถูกต้องกระบวนการสำคัญที่สุดที่จะทำให้ ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ก็คือการจับใจความ ดังนั้นการจับใจความจึงเป็นทักษะ สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันเพราะเป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในวิชาต่าง ๆ ได้จึงนับได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่ การพัฒนาอาชีพและการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับสุนทร วรรณ (2547 : 2) ได้กล่าวว่า ครูต้องให้ ความสำคัญและฝึกฝนวิธีการอ่านจับใจความที่ถูกต้องให้แก่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความคิดและความบันเทิงจากเรื่องที่อ่าน เนื่องจากการอ่านจับใจความ เป็นการฝึกสมาธิ ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องมีจิตใจจดจ่อ

จากการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ของธนวัฒน์ แก้วนิล (2558 : 55) พบว่า ปัญหาที่ทำให้การอ่านจับใจความ ไม่ประสบความสำเร็จ มีสาเหตุมาจากครูผู้สอนขาดแคลนวัสดุประกอบการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ ฝึกฝนทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว ครูควรให้ความสำคัญของการอ่านจับใจความ ให้มาก และควรแก้ปัญห่าข้อบกพร่องด้วยการสอนซ่อมเสริม ผลิตสื่อการอ่านที่ตรงกับระดับ ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของนักเรียน และครูควรให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง

มากขึ้น เพราะระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันจะไม่ให้ครูจึงตามเนื้อหาหรือคู่มือครุมากนักแต่จะมุ่งเน้นให้นักเรียนด้วยตนเอง คือ ให้ได้รู้จักคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฉะนั้นการผลิตสื่อการสอน โดยเฉพาะแบบฝึกทักษะจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองอย่างเพียงพอ อีกทั้งจำนวนนักเรียนต่อชั้นมีมากเกินไป จนครูไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนรักการอ่านน้อยลง และมีผลการเรียนต่ำ

จากรายงานผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า ผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนด้านภาษา ร้อยละ 50.91 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับสังกัด คือ 50.29 ถือว่าเป็นความสำเร็จที่พอใจในระดับหนึ่ง แต่ถึงอย่างไรก็ตามยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยของเด็กแต่ละคนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนาและแก้ปัญหานี้อย่างเร่งด่วน ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องแสวงหานวัตกรรม เทคนิค การสอนแบบต่าง ๆ และต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสม ซึ่งแบบฝึกจัดเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าวได้ เพราะแบบฝึก คือ สื่อในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้และเนื้อหาที่เรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี นางาม (2551 : 86) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา สุนทรราช (2554 : 96) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนงเยาว์ ทองกำเนิด (2558 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการได้รับการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญให้แก่ นักเรียนได้

จากความสำคัญของการอ่านและการใช้แบบฝึกทักษะที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งยังได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานอันจะนำไปพัฒนานักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

ประโยชน์ของการวิจัย

ได้แนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น อีกทั้งยังได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานอันจะนำไปพัฒนานักเรียนต่อไป

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน รวมจำนวน 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ห้องเรียน 1 ห้อง จำนวน 25 คน ของโรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด
 - 2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง สื่อ สิ่งเร้าหรือกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ นักเรียนได้ใช้เพื่อฝึกทักษะ หรือเสริมทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการทบทวนเนื้อหาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนและเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียนในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีพัฒนาการ และความสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 10 แบบฝึก

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง เกณฑ์ในการหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากคะแนนการทดสอบหลังเรียน ในแต่ละแบบฝึกและทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนน ที่นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความระหว่างเรียนได้ถูกต้อง

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนน ที่นักเรียนสามารถนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ถูกต้อง ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวการจัดการประสบการณ์การอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 10 แผน สำหรับผู้สอนใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ ซึ่งแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย สารระสำคัญ มาตรฐานและตัวชี้วัด เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล

ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอ่านจับใจความ โดยสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับนิทาน เรื่องสั้น เพลง สารคดี และข่าววัดได้ จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ หลังการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ที่ครอบคลุม 5 ด้าน เป็นข้อสอบปรนัยชนิด มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

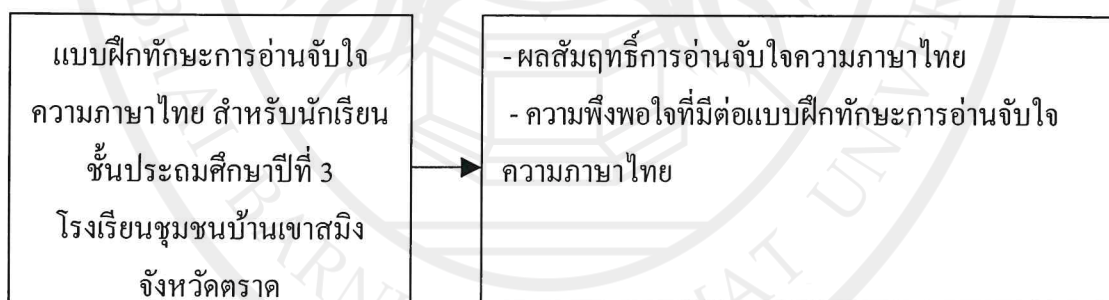
ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ระดับความสนใจ ความต้องการ ความรู้สึกชอบ หรือพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาสมิง จังหวัดตราด ผู้วิจัยมุ่งศึกษาค้นภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย อยู่ในระดับมาก